

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00689&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00689. Суїцидальна поведінка в дитинстві та підлітковому віці

Автор: Kirsti Kumpulainen
Редактор оригінального тексту: Jukka Pekka Jousimaa
Дата останнього оновлення: 2013-05-12

Загальна інформація

- Діти можуть планувати та здійснювати суїцидальні дії багатьма способами, зокрема це стрибки або кидання під транспорт, шляхом повішення або пострілу з вогнепальної зброї, або шляхом вживання отруйних речовин, включно з лікарськими препаратами та алкоголем.
- Через використання дітьми та підлітками подібних методів їх самогубства часто класифікуються, як нещасні випадки чи інші несприятливі події.
- У засобах масової інформації не рекомендовано повідомляти про випадки самогубства молодих людей, а також неповнолітнім не слід проводити лекції, теми яких стосуються суїцидальної поведінки.

Епідеміологія

- Суїцидальні думки є досить поширеним явищем серед дітей та підлітків, та вони не завжди є пов'язаними з іншими симптомами психопатології.

- За останні декілька десятиліть частота суїцидальних ідей та суїцидальної поведінки серед дітей підвищилася. До настання пубертату самогубства є досить рідким явищем, однак їх частота значно підвищується у підлітковому віці.
- Хлопці здійснюють самогубства набагато частіше, ніж дівчата.
- Часто виявляють суїцидальну поведінку діти, яких направляють на екстрену консультацію до психіатра.
- Ризик повторних актів самогубства у подальшому житті є досить високим в загальній популяції, але індивідуальний ризик для дитини або підлітка оцінити досить важко.

Підґрунтя

- Діти з суїцидальною поведінкою, зазвичай, є пригніченими та часто походять з неблагополучних родин.
- Важкий досвід та стресова життєва ситуація загалом, наприклад, розлучення батьків, втрата коханої людини, проблеми цькування, завершення романтичних стосунків, різноманітні проблеми в школі або з батьками зумовлюють схильність молоді особи до суїцидальних дій.
- Іншими факторами ризику є вживання алкоголю та наркотичних речовин, попередні спроби самогубства, нетрадиційна сексуальна орієнтація, а також досвід фізичного або сексуального насильства.
- Суїцидальна поведінка у родичів зустрічається частіше, ніж у загальній популяції.

Симптоми

- Суїцидальна поведінка включає думки та виражені бажання померти, а також спроби самогубства та здійснені самогубства.
- Діти та підлітки часто переоцінюють летальність тих чи інших методів самогубства, таким чином молодій особі з досить вираженими намірами здійснити самогубство воно може не вдатися.
- Необхідно завжди серйозно сприймати суїцидальні плани та поведінку дітей та підлітків. Досить важко розрізнити погрози самогубства з маніпулятивною метою та справжні суїцидальні плани.

- Завжди звертайте увагу на можливу наявність депресії, інших психічних симптомів та зловживання речовинами.
- У дітей молодшого віку суїцидальна поведінка може проявлятися втечами або схильністю до нещасних випадків.
- Розлади поведінки, асоціальна поведінка, зловживання речовинами, так само, як і тривожні розлади та розлади настрою у дітей та особливо у підлітків пов'язані з появою суїцидальних ідей [Настанова 00705 | Ризик самогубства у підл...].
- Діти, які погрожують самогубством, бажають, щоб оточення усвідомило їх відчай, та, якщо їх ситуація залишатиметься непоміченою, вони можуть реалізувати свої погрози.

Лікування

- Включає в себе невідкладну діагностику та втручання включно з психіатричним лікуванням в подальшому, у разі виявлення асоційованих психічних розладів. Молода людина з суїцидальною поведінкою завжди має бути направлена на консультацію до психіатра.
- Завжди звертайте увагу на можливу наявність депресії або інших психічних симптомів, а також вживання алкоголю та наркотичних засобів.
- Серйозність суїцидальної поведінки необхідно оцінити, використовуючи наступну інформацію:
  - Чи молода особа розуміє значення поняття "самогубство"?
  - Які симптоми схильності до самогубства проявляє молода особа та у яких ситуаціях?
    - Чи планувала дитина чи підліток акт самогубства детально?
  - Чи молода особа проявляє тривогу або збудження?
  - Чи в змозі родина постійно утримувати молоду особу від потягів до самогубства?
  - Оцінка факторів ризику, щодо яких відомо, що вони пов'язані з суїцидальними ідеями та спробами.
- *Екстрена госпіталізація* необхідна у наступних випадках:
  - Суїцидальні ідеї або поведінка постійно проявляються під час консультації

- Психологічний стан молодої особи порушений та його/її нестабільний стан зумовлює непередбачуваність поведінки.
- Батьки не можуть гарантувати безпечне оточення та постійний нагляд до часу консультації у психіатричному відділенні.
- Батьки не в стані надавати підтримку своїй дитині через їх власні психологічні реакції.
- Якщо потреби в екстреній госпіталізації немає
  - Якомога швидше направте молоду особу на консультацію до психіатра. У телефонному режимі переконайтесь, що консультація відбудеться без затримки.
  - Обговоріть з батьками безпечне оточення для їх дитини та переконайтесь, що вдома немає доступу до зброї, алкоголю, препаратів та інших речей, які можуть завдати шкоди.
  - Порадьте батькам звернутися за екстреною допомогою, якщо виникне така потреба.
  - Перебувайте у контакті (наприклад, телефонному) з родиною до моменту консультації психіатра. Важливо підтримувати родину в усіх запланованих діях, оскільки існує ймовірність того, що родина буде заперечувати наявність ідей про самогубство у молодої особи, якщо прояви суїцидальних симптомів зменшуватимуться.
- План лікування складається індивідуально, у більшості випадків на початку проводиться кризова терапія в амбулаторних чи стаціонарних умовах, після чого вона продовжується у вигляді індивідуальної чи сімейної психотерапії.

Настанови

- [Настанова 00705](#). Ризик самогубства у підлітковому віці.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00689   Ключ сортування: 033.007   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2013-05-12

Автор(и): Kirsti Kumpulainen   Редактор(и): Jukka Pekka Jousimaa   Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Paediatric psychiatry   Paediatrics   Psychiatry

Ключові слова індексу

mesh: Child   mesh: Self-Injurious Behavior   mesh: Suicide, Attempted   mesh: Suicide   mesh: suicidality   ісрс-2: A23
ісрс-2: A99   ісрс-2: P77   speciality: Paediatric psychiatry   speciality: Paediatrics   speciality: Psychiatry